

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.491/2022/4.

A tanács tagjai: dr. Puskás Péter a tanács elnöke
dr. Kocsis Ottilia előadó bíró
dr. Bartal Géza bíró

A felperes: felperes neve
cím1

A felperes képviselője: Lantos Ügyvédi Iroda
ügyintéző ügyvéd: dr. Lantos Bálint
cím2

Az alperes: alperes neve
cím3

Az alperes képviselője: dr. Kolláth Zoltán József ügyvéd
cím4

A per tárgya: egyesületi tag kizárása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Debreceni Ítéltábla
Pf.II.20.523/2021/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Egri Törvényszék
12.P.20.162/2020/51.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 200.000 (kétszázezer) forint együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes Alapszabálya és Fegyelmi Szabályzata értelmében kizárás csak jogerős fegyelmi határozattal, fegyelmi eljárás lefolytatását követően rendelhető el. Fegyelmi vétséget követ el az a vadász, aki: a vadászatra, a vadgazdálkodásra, valamint a löfegyverre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket megszegi, a vadásztársaság Alapszabályának, Házi

Szabályzatának, más szabályzatainak előírásait, a közgyűlésnek a határozatait, elnökségének döntéseit nem tartja be, tagsági jogait rosszhiszeműen gyakorolja, tevékenységével vagy magatartásával veszélyezteti az egyesület céljainak a megvalósítását. A fegyelmi eljárás rendje szerint az elnökség határozatban elrendeli a fegyelmi eljárás megindítását és létrehozza a fegyelmi döntés előkészítésére és tényállás felderítésére a három tagú fegyelmi bizottságot. Elévül a cselekmény, ha a fegyelmi vétség elkövetése óta 1 év már eltelt, vagy az elkövetésről a fegyelmi bizottság tagjának, vagy a fegyelmi eljárás elrendelésére jogosultnak több mint 6 hónapja tudomása van.

[2] Az alperes elnöksége 2020. február 26-án elrendelte a felperessel szemben a fegyelmi eljárás megindítását, majd a közgyűlés a 3/2020. (VI. 30.) számú határozatával az Alapszabály 14.) pont (6) bekezdés h) pontja, a Fegyelmi Szabályzat 5. § (1) bekezdés h) pont alapján a felperest kizárta a tagjai közül. A határozat indokolása szerint az Alapszabály 14. a)-b), d) és f), a Fegyelmi Szabályzat 4. § (1) bekezdés a)-b), d) és f) pontban rögzített fegyelmi vétséget négy tényállás alapozta meg:

1. A felperes 2019. augusztus 29-én megsértette az azonosító jel felhasználás szabályait: két vaddisznót egy azonosító jellel jelölt meg.

2. Az E. beírókönyvben a felperes - döntően 2019. február 19-e előtt - sok esetben hiányos, szabálytalan, érthetetlen bejegyzést tett (1-187. szám alatt), négy bejegyzés történt a fegyelmi eljárás elrendelését megelőző 1 éven belül.

3. A felperes annak a K. Kft.-nek társtulajdonosa és ügyvezetője, amely vadkár megtérítési igényt érvényesít az alperessel szemben arra a területre, ahol kizárólag a felperes folytathatott vadászati tevékenységet. A kárigény előterjesztésekor az alperes alelnöke volt.

4. 2020. január 1-jén a felperes a kizárólag általa használt beíró körzetbe (E. 2. beírókönyv 1. beíró körzet) beiratkozva az E.2 2. beírókönyv 8. számú körzetében adott le lövést és ejtett el szarvast. Ezzel az ott tartózkodó vadászok miatt közvetlen életveszélyes állapotot teremtett. A vizsgálat során a saját beíró körzete térképét önkényesen, a közgyűlés határozata ellenére megváltoztatta: a 6/2018. (05. 25.) számú közgyűlési határozattal E.2-E. közigazgatási határán megállapított határokat átrajzolta.

Az 1. tényállás kapcsán a vadászati hatóság jogerős határozatában a felperest vadászat rendjének megsértése: az egyéni vadászati napló és terítéknyilvántartás valótlan adattartalommal történt kitöltése miatt 100.000 forint vadvédelmi bírság megfizetésére kötelezte és állami vadászjegyét 3 hónapra visszavonta. A 4. tényállás kapcsán jogosulatlan vadászat miatt indult szabálysértési eljárást a hatóság megszüntette.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[3] A felperes a keresetében kérte a határozat hatályon kívül helyezését. Az érvei szerint az alperes az 1. tényállásban elévült fegyelemsértéseket tett az eljárás tárgyává; a kártérítési per indítása nem fegyelmi vétség; a fokozatosság elve mentén a kizárás méltánytalanul súlyos büntetés volt; a beíró körzetek határát pedig nem tisztázták a tagok bevonásával, helyszíni bejáráson, ezért tartotta magát az eredeti térkép szerinti területhasználathoz.

[4] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Az indokolásában az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény 1. és 3. §, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:35. §, 3:36. § (1) bekezdése felhívásával rámutatott arra, hogy jogszabályba vagy a létesítő okiratba ütközés hiányában a bíróság sem

[6] A másodfokú bíróság a felperes fellebbezése folytán meghozott ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta: a fegyelmi határozatot hatályon kívül helyezte a Ptk. 3:35. § [A felülvizsgálat oka és a kezdeményezésre jogosultak] és 3:37. § [A határozat hatályon kívül helyezése] (1) bekezdése alapján. Az indokolásában hangsúlyozta, hogy a felperessel szemben az alperes nem kizárási, hanem fegyelmi eljárást indított. A per eldöntése szempontjából ezért kizárólag az bírt jelentőséggel, hogy a felperes magatartása fegyelmi vétségnek minősül-e és a fegyelmi eljárás lefolytatása, a fegyelmi határozat meghozatala megfelel-e a törvényi, illetve a létesítő okirati szabályoknak. Az általa kiegészített tényállás alapján az elsőfokú bíróság jogkövetkeztetése érdemben nem helytálló: ha a létesítő okirat a fegyelmi büntetés arányosságát előírja, úgy a bíróság vizsgálhatja a kiszabott fegyelmi büntetés és a fegyelmi vétség arányosságát. Az első cselekmény súlyához képest túlzó a kizárás büntetés annak értékelésével is, hogy azt a felperes jelezte, eltulajdonítási szándéka nem volt. Ezen fegyelmi vétség, ahogyan a beírókönyv el nem évült négy bejegyzése is, igen csekély súlyú, a kizárás nem felel meg a tettarányos büntetéskiszabási elveknek. A vadkárigény fegyelmi vétségként való értékelése értelmetlen. A 4. cselekmény kapcsán a jogerős ítélet rögzíti, hogy a 2018. május 25-én megtartott közgyűlés – a jegyzőkönyve szerint – egyhangúlag elfogadta a beíró körzetek meghatározását, ehhez képest a felperes nem a saját beíró körzetében adta le a lövést, ezzel a vadászatra vonatkozó szabályokat megsértette. A vadelejtéssel járt lövés emberre való veszélyessége azonban csak absztrakt lehetett, a felperes a lövés leadásakor egyértelműen úgy vélte, hogy a lövést abban a körzetben adja le, ahová eredetileg magát regisztrálta. E körülmények a vétkesség mértékét alapvetően meghatározzák, azt a fegyelmi eljárásban értékelni kellett volna.

[7] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyó határozat hozatalát kérte. Megsértett jogszabályként – egyebek mellett – a Ptk. 3:70. § *[A tag kizárása]* (1) bekezdés, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 263. § *[A tényállás szabad megállapításának elve]* (1), 279. § *[A bizonyítás eredményének mérlegelése]* (1) bekezdését, 346. § *[Az ítélet tartalma]* jogi indokolásra vonatkozó (5) bekezdés első mondatát jelölte meg. A jogszabálysértést azzal indokolta, hogy a másodfokú bíróság nem vette figyelembe sem a ténybeli alapot, sem az alkalmazandó jogszabályi és szabályzati rendelkezéseket, iratellenes megállapításokat tett, figyelmen kívül hagyta a Kúria a jogkérdést azonos tényállás alapján eldöntő határozatait, gyakorlatilag az alperes fegyelmi szervének

hatáskörében járt el. A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában tévesen rögzítette, hogy a létesítő okirat a fegyelmi büntetés arányosságát előírta, ezért volt lehetősége a kizárást kimondó határozat felülbírálására és megváltoztatására. Alapszabálya ilyen rendelkezést nem tartalmaz, a másodfokú bíróság tettarányos magatartás tekintetében elfoglalt álláspontja is jogsértő. Hangsúlyozta, hogy a felperes legalább három ízben írvóban, súlyosan sértette meg a vad védelméről a vadgazdálkodásról, és a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 69. §, 72. §, a Vtv. végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet 43. §, 44. §, 47. § és a Házi Szabályzat rendelkezéseit. Az azonosítójel felperes szerint is jogsértő felhasználása a hatóság szerint is „igen komoly szabályszegés”. A másodfokú bíróság teljes mértékben figyelmen kívül hagyta a közigazgatási eljárásban is hivatkozott, a vadászat rendje megsértésére vonatkozó Vtv. 71. § (1) bekezdés 4. pontjában foglalt kógens rendelkezést, amelyre figyelemmel és a Vtv. 84. § (1) bekezdése alapján történt a vadvédelmi bírság kiszabása. A biztonságos vadászati tevékenység garanciái a biztonsági körzetek kijelölése és a vadászatra történő jelentkezés szabályai is. A felperes a vadászat rendjét, a beíró körzeteket meghatározó közgyűlési határozatot a Ptk. 3:66. § [A tagok kötelezettsége] (1) bekezdése, az Alapszabály 12.) pontja szerint köteles volt betartani, azt nem vitathatta, miután nem támadta meg. A másodfokú bíróság lerontotta a kógens jogszabályi rendelkezések erejét, negligálta a Vtv. 72. § (1) bekezdés és a Házi Szabályzat löfegyverhasználatra vonatkozó szigorú szabályait, a biztonsági (beíró) körzetek határait rögzítő közgyűlési határozatot és nem vette figyelembe, hogy a vadászati tevékenységet csak a vadászatra jelentkezés során megjelölt biztonsági területen lehet folytatni. A másodfokú bíróság jogsértő eljárásával fegyelmi szervvé lépett elő, szubjektív és szakszerűtlen megközelítésével, egyedi és szubjektív jogalkalmazói véleményével a Kúria iránymutatásaival [Pfv.20.591/2020/6., Pfv.VI.21.454/2018/12., Pfv.22.037/2018/5., Pfv.20.820/2018/6.] is szembe helyezkedett. Nincs lehetősége a bizonyítékok újraértékelésére, a cselekmény és az annak folytán alkalmazott szankció súlyának értékelésére. Csak azt vizsgálhatta volna, hogy a fegyelmi határozatban megjelölt kizárási ok valós-e; a kizárási ok és a kiszabott fegyelmi büntetés a jogszabállyal és a belső szabályzatokkal összhangban áll-e és így jogszerű-e a határozat.

A Kúria döntése és jogi indokai

[8] A felülvizsgálati kérelem alapos.

[9] A Kúria az elsőfokú bíróság érdemi döntésével értett egyet: a felperessel szemben lefolytatott kizárási eljárás tisztességes szabályok, az alapszabály és a fegyelmi szabályzat alapján került lefolytatásra, érvényesültek a Ptk. garanciális szabályai, a felperest a vadásztársaságból kizáró határozat nem jogszabálysértő és nem ütközik a létesítő okiratba sem.

[10] A fegyelmi eljárás elrendelésekor, 2020. február 26-án hatályos Ptk. egyesületekre vonatkozó szabályai között a 3:68. § rendelkezik a tagsági jogviszony megszűnése egyik módjaként az (1) bekezdés c) pontban a tag kizárásáról. A Ptk. 3:70. § a tag kizárásának részletszabályairól rendelkezik: az (1)-(3) bekezdésben meghatározza annak kógens törvényi feltételeit is, ugyanis attól eltérést nem enged, miután az eltéréshez a (4) bekezdés a semmisség jogkövetkezményét fűzi. Kógens tehát az a törvényi szabály, miszerint a taggal szemben a kizárási eljárás lefolytatásának feltétele a tagnak jogszabályt, az egyesület alapszabályát vagy közgyűlési határozatát súlyosan vagy ismételten sértő magatartása. Miután a Ptk. az egyesületekkel kapcsolatban eltérően nem rendelkezik, a Ptk. 3:3. § (1) bekezdése

szerint alkalmazandóak a jogi személy általános szabályai az egyesület határozatainak – a törvényes működésének biztosítékeként szabályozott – bírósági felülvizsgálatára is. A Ptk. 3:35. § értelmében a bírósági felülvizsgálat oka a határozat jogszabálysértő volta vagy a létesítő okiratba ütközése lehet, ez esetben indítható kereset a Ptk. 3:36. § (1) bekezdése alapján a határozat hatályon kívül helyezése iránt. A bíróság a Ptk. 3:37. § (1) és (3) bekezdése szerint a határozatot hatályon kívül helyezi (és szükség esetén új határozat meghozatalát rendeli el), ha a határozat jogszabályt sért vagy a létesítő okiratba ütközik, illetve a jogsértés tényét állapítja meg, ha a jogszabálysértés vagy a létesítő okiratba ütközés nem jelentős és nem veszélyezteti a jogi személy jogszerű működését (Kúria Pfv.VI.21.160/2020/3.).

[11] Az alperes a Ptk. 3:70. § (1)-(2) bekezdésének megfelelően meghatározta az egyesület alapszabályában (az Országos Magyar Vadászkamara alapszabály mintáját követve) a fegyelmi eljárás keretei között a kizárást lefolytató szervet és a tisztességes eljárást biztosító szabályokat, a tag felperes kizárását kimondó határozatot írásba foglalta és azt a kizárás alapjául szolgáló tényeket és bizonyítékokat tartalmazó indokolással látta el. A bíróság a felperes keresete alapján egyebekben a Ptk. 3:37. § (1) és (3) bekezdése szerint a határozatot abban az esetben helyezhette volna hatályon kívül, ha nem állapítható meg a tag felperes jogszabályt, az egyesület alapszabályát vagy közgyűlési határozatát súlyosan vagy ismételten sértő magatartása. E két feltétel vagylagosságára tekintettel bármelyik teljesülése megalapozza a tag kizárását és így kizárja annak a lehetőségét, hogy a bíróság a határozatot ez okból hatályon kívül helyezze. A jogsértő magatartás súlyossága mérlegelésre tartozó kérdés, míg az ismételt volta ténykérdés. Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte úgy a kizárás alapjául szolgáló, a határozat indokolásában rögzített tényeket, hogy azok a keresetet nem alapozták meg, a határozat jogszabályt nem sért és a létesítő okiratba sem ütközik. A másodfokú bíróság azonban figyelmen kívül hagyta a kizárás és a határozat hatályon kívül helyezésének Ptk. 3:70. § (1) és a 3:37. § (1) bekezdésbe foglalt kógens vagylagos törvényi feltételeit, a határozat hatályon kívül helyezésével megsértette a Ptk. 3:70. § (1) bekezdését, a Pp. 263. § (1), 279. § (1) bekezdését.

[12] A másodfokú bíróság a kizárás kógens törvényi feltételei: a tag jogszabályt, az egyesület alapszabályát vagy közgyűlési határozatát súlyosan vagy ismételten sértő magatartása helyett tévesen vizsgálta a kiszabott fegyelmi büntetés és a fegyelmi vétség arányosságát. Ebből adódóan nem a jogilag jelentős, azaz nem a releváns tényekből és okszerűtlenül vont le következtetést a kereset alaposságára. Az elsőfokú bíróság indokolásában írt, a fegyelmi eljárás szabályosságával összefüggő okfejtésekkel egyetértett, és a jogerős ítélet szerint is megállapíthatóak a felperes bizonyított és el nem évült fegyelmi vétségei, a határozat indokolásában az 1. a 2. és a 4. tényállási pontokban rögzített magatartása. A másodfokú bíróság az utóbbi kapcsán kifejtett indokai szerint egyértelmű, hogy a közgyűlés e határozatával meghatározta a beíró körzeti határokat is és hogy ehhez képest a felperes a vadászatra vonatkozó szabályokat megsértve nem a saját beíró körzetében adta le a vitatott lövést. Ezen az a körülmény sem változtat, hogy az E-i Rendőrkapitányság nem állapította meg a felperes szabálysértési felelősségét. A másodfokú bíróság indokolása egyértelmű cáfolata a felperes fellebbezési érveinek, amelyek szerint nem bizonyított az 1. és 4. pont szerinti fegyelemsértés, illetve nem valósított meg fegyelemsértést a 2. pont alapján sem. Önmagában az a körülmény, hogy elévülés folytán a 2. tényállás szerinti magatartások nem mindegyike volt értékelhető, illetve a 3. tényállás nem tekinthető kizárást megalapozó magatartásnak, a keresetet nem alapozta meg. Teljesült így is a tagsági viszony szankciós jellegű megszűnési módja, a tagsági viszony kizárás útján történő megszüntetésének mindkét törvényi feltétele: a tag jogszabályt, az egyesület alapszabályát, közgyűlési határozatát súlyosan vagy ismételten sértő magatartása.

[13] A Kúria a kifejtettekre tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (3) bekezdés alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A határozat elvi tartalma:

Az egyesületi tagsági jogviszony megszűnésének egyik – szankciós jellegű – módja a tag kizárása. Ennek törvényi feltételei kógenssek és vagylagosak: a tag jogszabályt, alapszabályt vagy közgyűlési határozatot súlyosan vagy ismételten sértő magatartása. A bíróság a határozatot abban az esetben helyezheti hatályon kívül, ha a határozat jogszabályt sért vagy a létesítő okiratba ütközik. A jogsértő magatartás súlya mérlegelésre tartozó kérdés, az ismételt volta ténykérdés.

Az alkalmazott jogszabályok:

a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:68. § (1) bekezdés c) pont, 3:70. §, 3:35. §, 3:36. § (1) bekezdése, 3:37. § (1) és (3) bekezdése

[14] A felperes a Pp. 405. § (1) bekezdése és a 364. § utaló szabálya szerint alkalmazandó 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségét, amely a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján a megbízási szerződéstől eltérően, a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányosan megállapított ügyvédi munkadíjból áll. Az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján illetékmentes, az 56. § (1) bekezdés szerint illeték fizetésére nem kötelezhető, a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján a meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket is a felperes viseli.

[15] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (2) bekezdés utaló szabálya folytán alkalmazott Pp. 376. § (1) bekezdés alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[16] E határozat ellen a felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pont zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2022. október 18.

Dr. Puskás Péter s.k. a tanács elnöke dr. Kocsis Ottilia előadó bíró helyett is, dr. Bartal Géza s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Kúria
V.Pfv.20.491/2022/4

7

Sz.Sz.

bíróági ügyintéző